II

(Aktai, priimti remiantis EB ir (arba) Euratomo steigimo sutartimis, kurių skelbti neprivaloma)

SPRENDIMAI

KOMISIJA

KOMISIJOS SPRENDIMAS

2009 m. gegužės 29 d.

kuriuo Jungtinei Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystei suteikiamas leidimas taikyti Anglijai, Škotijai ir Velsui Tarybos direktyvoje 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių numatytą leidžiančią nukrypti nuostatą

(pranešta dokumentu Nr. C(2009) 3853)

(Tekstas autentiškas tik anglų kalba)

(2009/431/EB)

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį,

atsižvelgdama į 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių [1], ypač į jos III priedo 2 dalies trečią pastraipą,

kadangi:

(1) Jei valstybė narė vienam hektarui numato per metus panaudoti kitokį mėšlo kiekį nei nurodyta Direktyvos 91/676/EEB III priedo 2 dalies antros pastraipos pirmame sakinyje ir a punkte, šis kiekis turi būti nustatytas toks, kad netrukdytų siekti tos Direktyvos 1 straipsnyje nurodytų tikslų ir būtų pagrįstas objektyviais kriterijais, pavyzdžiui, šiuo atveju – ilgu pasėlių vegetaciniu laikotarpiu ir didelį azoto kiekį įsisavinančiais pasėliais.

(2) 2009 m. sausio 14 d. Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė Komisijai pateikė prašymą leisti Anglijai, Škotijai ir Velsui taikyti Direktyvos 91/676/EEB III priedo 2 dalies trečioje pastraipoje numatytą leidžiančią nukrypti nuostatą.

(3) Prašoma leidžianti nukrypti nuostata susijusi su Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės ketinimu leisti Šiaurės Airijos ganykliniuose ūkiuose vienam hektarui per metus naudoti iki 250 kg gyvulių mėšle esančio azoto. Leidžianti nukrypti nuostata būtų taikoma maždaug 1 950 Anglijos, Škotijos ir Velso ūkių, t. y. 1,3 % visų ūkių, 1,5 % kultivuojamų žemės ūkio naudmenų ir 21 % visų melžiamų gyvulių.

(4) Buvo priimta Direktyvai 91/676/EEB įgyvendinti skirtų teisės aktų, susijusių su pažeidžiamų zonų nustatymu ir veiksmų programos, skirtos Anglijai (2008 m. Reglamentas Nr. 2349), Škotijai (2008 m. Reglamentas Nr. 298) ir Velsui (2008 m. Reglamentas Nr. 3143), parengimu; minėti teisės aktai taikomi kartu su šiuo sprendimu.

(5) Nustatytos pažeidžiamos zonos, kurioms taikoma veiksmų programa, apima 68 % viso Anglijos ploto, 14 % viso Škotijos ploto ir 4 % viso Velso ploto.

[1] OL L 375, 1991 12 31, p. 1.

(6) Pateikti vandens kokybės duomenys rodo, kad Anglijoje 83 % gruntinio vandens telkinių vidutinė nitratų koncentracija mažesnė nei 50 mg/l, 58 % tokių telkinių nitratų koncentracija mažesnė nei 25 mg/l. Škotijoje ir Velse daugiau kaip 90 % gruntinio vandens telkinių vidutinė nitratų koncentracija mažesnė nei 50 mg/l, 70 % tokių telkinių – mažesnė nei 25 mg/l. Kalbant apie paviršiaus vandenį, Anglijoje daugiau kaip 50 % stebėjimo vietų vidutinė nitratų koncentracija mažesnė nei 25 mg/l, iki 9 % tokių vietų – didesnė nei 50 mg/l. Škotijoje ir Velse daugiau kaip 90 % stebėjimo vietų vidutinė nitratų koncentracija mažesnė nei 25 mg/l, o didesnės nei 50 mg/l nitratų koncentracijos nenustatyta.

(7) Anglijoje, Škotijoje ir Velse pieniniai galvijai, mėsiniai galvijai ir avys sudaro didžiąją ganomų gyvulių dalį, tačiau 1995–2007 m. duomenys rodo, kad gyvulių skaičius mažėja (galvijų sumažėjo 13 %, avių ir ėriukų – 22 %). Apytikriai 48 % visos gyvulių mėšlo produkcijos sudaro kietas mėšlas, gaunamas iš šiaudais kreikiamų gardų, 52 % viso gyvulių mėšlo sudaro skystas mėšlas.

(8) Cheminių azoto trąšų sunaudojama 42 % mažiau, fosforo trąšų – 49 % mažiau nei prieš 20 metų. Pieninių galvijų ganykloms cheminių azoto trąšų 2007 m. sunaudota 128 kg N/ha, t. y. 37 % mažiau, palyginti su 1999 m. Remiantis EBPO šalių nacionaliniais azoto ir fosforo balansais, 1985–2002 m. laikotarpiu azoto balansas sumažėjo nuo 46 iki 22 kg N/ha, o fosforo balansas – nuo 15 iki 12 kg P/ha.

(9) Anglijoje, Škotijoje ir Velse ganyklos sudaro 69 % visos žemės ūkio paskirties žemės, kurios 46 % – ekstensyviojo ūkininkavimo, 54 % – prižiūrimų ganyklų plotas. 31 % visos žemės ūkio paskirties žemės sudaro ariamoji žemė.

(10) Remiantis pranešime pateiktais patvirtinamaisiais dokumentais, siūlomas vienam hektarui per metus 250 kg ganomų gyvulių mėšle esančio azoto kiekis yra pagrįstas objektyviais kriterijais – dideliu bendru kritulių kiekiu, ilgu vegetaciniu periodu ir didelį azoto kiekį įsisavinančia žole.

(11) Išnagrinėjusi prašymą Komisija mano, kad vienam hektarui siūlomas 250 kg kiekis nesutrukdys siekti Direktyvoje 91/676/EEB nustatytų tikslų, jeigu bus laikomasi tam tikrų griežtų reikalavimų.

(12) Šis sprendimas turėtų būti taikomas kartu su 2009–2012 m. veiksmų programomis, skirtomis Anglijai, Škotijai ir Velsui.

(13) Šiame sprendime numatytos priemonės atitinka Direktyvos 91/676/EEB 9 straipsniu įkurto Nitratų komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Jungtinei Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystei suteikiamas leidimas, laikantis šiame sprendime nustatytų sąlygų, taikyti Anglijai, Škotijai ir Velsui leidžiančią nukrypti nuostatą, kuria leidžiama nustatyti didesnį gyvulių mėšlo kiekį nei nurodyta Direktyvos 91/676/EEB III priedo 2 dalies antros pastraipos pirmame sakinyje ir a punkte.

2 straipsnis

Sąvokų apibrėžtys

Šiame sprendime vartojamos sąvokos apibrėžiamos taip:

a) ganykliniai ūkiai – ūkiai, kurių 80 % arba didesnį žemės ūkio paskirties žemės, tinkamos tręšti mėšlu, plotą sudaro ganyklos;

b) ganomi gyvuliai – galvijai (išskyrus veršelius), avys, elniai, ožkos ir arkliai;

c) žolė – nuolatinės arba laikinos ganyklos (laikinose ganyklose žolė auga mažiau kaip ketverius metus).

3 straipsnis

Taikymo sritis

Šis sprendimas taikomas atskiriems ganykliniams ūkiams, laikantis 4, 5 ir 6 straipsniuose nustatytų sąlygų.

4 straipsnis

Metinis leidimas ir įsipareigojimas

1. Ūkininkai, pageidaujantys pasinaudoti leidžiančia nukrypti nuostata, kasmet kompetentingoms institucijoms pateikia prašymą.

2. Pateikdami šio straipsnio 1 dalyje nurodytą kasmet pateikiamą prašymą jie raštu įsipareigoja vykdyti 5 ir 6 straipsniuose nustatytas sąlygas.

3. Kompetentingos institucijos užtikrina, kad būtų atliekama visų prašymų leisti taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą administracinė patikra. Jei atliekant patikrą paaiškėja, kad 5 ir 6 straipsniuose nustatytos sąlygos nėra vykdomos, prašymo teikėjas apie tai informuojamas. Tokiu atveju prašymas laikomas atmestu.

5 straipsnis

Mėšlo ir kitų trąšų naudojimas

1. Ganomų gyvulių mėšlo kaip trąšos, įskaitant pačių gyvulių paliekamą mėšlą, kiekis, kuriuo kiekvienais metais tręšiama ganyklinių ūkių dirva, turi neviršyti tokio mėšlo kiekio, kuriame azoto yra 250 kg/ha, ir turi būti laikomasi 2–7 dalyse nustatytų sąlygų.

2. Bendras į dirvą patenkančio azoto kiekis neviršija numatomo konkrečiam pasėliui reikalingo maistinių medžiagų kiekio, be to, turi būti atsižvelgta į dirvoje esantį azoto kiekį.

3. Kiekvienas ūkis turi tręšimo planą, kuriame apibūdinama ūkio dirbamosios žemės sėjomaina ir planuojamas mėšlo, azoto bei fosfatinių trąšų naudojimas. Ūkis tokį planą parengia ne vėliau kaip iki kiekvienų kalendorinių metų kovo 1 d.

Tręšimo plane pateikiama ši informacija:

a) gyvulių skaičius, laikymo ir saugojimo sistemos apibūdinimas, taip pat mėšlo saugyklos talpa;

b) azoto ir fosforo kiekio ūkyje gautame mėšle apskaičiavimas (atskaičiavus laikant ir saugant patirtus nuostolius);

c) sėjomaina ir kiekvieno pasėlio plotas, įskaitant scheminį žemėlapį, kuriame nurodytas atskirų laukų išdėstymas;

d) numatomas pasėliams reikalingas azoto ir fosforo kiekis;

e) iš ūkio išvežto arba į jį įvežto mėšlo kiekis ir rūšis;

f) azoto ir fosforo kiekio dirvožemyje analizės rezultatai, jei yra;

g) su mėšlu į kiekvieną lauką patenkantis azoto ir fosforo kiekis;

h) su cheminėmis ir kitokiomis trąšomis į kiekvieną lauką patenkantis azoto ir fosforo kiekis.

Siekiant užtikrinti planų ir faktinės žemės ūkio veiklos derėjimą, planai peržiūrimi ne vėliau kaip per septynias dienas nuo bet kokių žemės ūkio veiklos pokyčių.

4. Kiekvienas ūkis rengia tręšimo ataskaitas, kuriose pateikia ir informaciją apie azoto ir fosforo, patekusių į dirvą, kontrolę. Šios ataskaitos kiekvienais kalendoriniais metais pateikiamos kompetentingai institucijai.

5. Kiekvienas ganyklinis ūkis, kuriam taikoma leidžianti nukrypti nuostata, sutinka, kad 4 straipsnio 1 dalyje minėtas prašymas, tręšimo planas ir tręšimo ataskaitos būtų tikrinami.

6. Kiekvieno ūkio, kuriam taikoma leidžianti nukrypti nuostata, azoto ir fosforo dirvožemyje analizės rezultatai yra prieinami. Visuose ūkių vienarūšiuose plotuose mėginiai imami ir analizė atliekama mažiausiai kas ketverius metus, atsižvelgiant į sėjomainą ir dirvožemio ypatybes. Vieno ūkio 5 hektarų dirbamosios žemės plote atliekama bent viena analizė.

7. Gyvulių mėšlu netręšiama rudenį prieš žolės sėją.

6 straipsnis

Žemėtvarka

80 % ar didesniame mėšlu tręšiamame plote yra auginama žolė. Ūkininkai, kuriems taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata, imasi šių priemonių:

a) laikinos smėlingos dirvos ganyklos ariamos pavasarį;

b) suarus bet kokios rūšies dirvos ganyklas iš karto sodinami pasėliai, įsisavinantys didelį azoto kiekį;

c) į pasėlių sėjomainą neįtraukiami ankštiniai arba kiti augalai, kaupiantys atmosferos azotą. Tačiau tai netaikoma ganyklų dobilams, jei tose ganyklose dobilai sudaro mažiau kaip 50 % kitų kartu su žole įsėtų ankštinių augalų.

7 straipsnis

Kitos priemonės

Ši leidžianti nukrypti nuostata taikoma nepažeidžiant priemonių, taikomų siekiant užtikrinti atitiktį kitiems Bendrijos teisės aktams, kurie skirti visuomenės ir gyvūnų sveikatai bei aplinkai apsaugoti.

8 straipsnis

Stebėsena

1. Kompetentinga institucija sudaro ir kasmet atnaujina žemėlapius, kuriuose nurodoma kiekvieno rajono ganyklinių ūkių, gyvulių ir žemės ūkio paskirties žemės, kuriai taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata, procentinė dalis. Šie žemėlapiai pateikiami Komisijai kasmet, jie pridedami prie šio sprendimo 10 straipsnyje minimos ataskaitos.

2. Ūkių, kuriems taikoma veiksmų programa ir leidžianti nukrypti nuostata, stebėsena atliekama ūkio laukuose ir stebimose žemės ūkio zonose. Referencinės stebimos žemės ūkio zonos atrenkamos tokios, kuriose yra įvairių rūšių dirvožemio, vykdoma įvairaus intensyvumo žemdirbystė ir taikomi įvairūs tręšimo būdai.

3. Atliekant 5 straipsnyje nurodytus tyrimą ir maistinių medžiagų analizę gaunami duomenys apie vietos žemės naudojimą, pasėlių sėjomainą ir žemės ūkio veiklą ūkiuose, kuriems taikomos individualios leidžiančios nukrypti nuostatos. Šie duomenys gali būti naudojami pagal modelį skaičiuojant nitratų išplovimo ir fosforo nuostolius laukuose, kuriuose per metus į vieną hektarą su ganomų gyvulių mėšlu patenka iki 250 kg azoto.

4. Vandens, ištekančio iš šaknų zonos ir patenkančio į gruntinį bei paviršiaus vandenį, azoto ir fosforo koncentracija nustatoma remiantis stebimoms žemės ūkio zonoms priklausančių ūkių negilaus gruntinio vandens, dirvožemio vandens, drenažinio nuotėkio ir upelių stebėjimo duomenimis.

5. Netoli itin pažeidžiamų vandens telkinių esančiose žemės ūkio zonose vykdoma sustiprinta vandens stebėsena.

6. Siekiant iki leidžiančios nukrypti nuostatos taikymo pabaigos surinkti išsamios mokslinės informacijos apie intensyvaus naudojimo ganyklų sistemas ir taip patobulinti maistinių medžiagų valdymą, atliekamas tyrimas. Atliekant šį tyrimą daugiausia dėmesio skiriama maistinių medžiagų nuostoliams, įskaitant nitratų išplovimą, su denitrifikacija susijusius nuostolius ir fosfatų nuostolius, tipinėse vietovėse, kuriose vykdoma intensyvi pieninininkystė.

9 straipsnis

Patikros

1. Siekdama nustatyti, ar neviršijamas per metus vienam hektarui nustatytas didžiausias 250 kg ganomų gyvulių mėšle esančio azoto kiekis, taip pat ar neviršijamos didžiausios leistinos tręšimo azoto trąšomis normos ir laikomasi žemės naudojimo sąlygų, kompetentinga nacionalinė institucija atlieka visų ūkių, kuriems taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata, administracines patikras.

2. Remiantis rizikos analize, ankstesnių metų patikrų rezultatais ir Direktyvai 91/676/EEB įgyvendinti skirtų teisės aktų bendrų atsitiktinių patikrų rezultatais, sudaroma patikrinimų vietoje programa. Siekiant nustatyti, kaip laikomasi 5 ir 6 straipsniuose nustatytų sąlygų, ne mažiau kaip 3 % ūkių, kuriems taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata, bus atliekami patikrinimai vietoje.

10 straipsnis

Ataskaitų rengimas

1. Kompetentinga institucija kasmet praneša Komisijai stebėsenos rezultatus ir pateikia glaustą vandens kokybės raidos bei vertinimo veiklos ataskaitą. Ataskaitoje pateikiama informacija apie tai, kokiu būdu atliekant patikras ūkiuose buvo vertinamas leidžiančios nukrypti nuostatos sąlygų vykdymas, taip pat administraciniais ir vietos patikrinimais grindžiama informacija apie ūkius, kurie nesilaikė reikalavimų.

Pirmoji ataskaita pateikiama iki 2010 m. birželio, kitos – atitinkamai iki kiekvienų metų birželio.

2. Į taip gautus rezultatus Komisija atsižvelgs svarstydama naujus prašymus leisti taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą.

11 straipsnis

Taikymas

Šis sprendimas taikomas kartu su reglamentais, kuriais įgyvendinama veiksmų programa Anglijoje (2008 m. Reglamentas Nr. 2349), Škotijoje (2008 m. Reglamentas Nr. 298) ir Velse (2008 m. Reglamentas Nr. 3143). Sprendimas nustoja galioti 2012 m. gruodžio 31 d.

12 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Jungtinei Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystei.

Priimta Briuselyje 2009 m. gegužės 29 d.

Komisijos vardu

Stavros DIMAS

Komisijos narys